

***En utredning och kartläggning om behovet av
en alternativ förmedling för
sysselsättningstjänster inom Stockholms stad
för personer med
psykiska funktionsnedsättningar.***

I samarbete med IFS/Centrala staden och RSMH Stockholmsdistrikt.

nledning

”Jag har fått allt jag behöver men inget jag vill ha”

En kommentar från en brukare

Bakgrund

Det har förts diskussion både i handikapporganisationer som IFS(Schizofreniförbundet), RSMH och inom förvaltningar att personer med psykiska funktionshinder erbjuds arbete och sysselsättning snarare utifrån vad den enskilde stadsdelen har att erbjuda än utifrån individuella behov. Våren 2004 utfördes en förstudie av Kooperativet KOS(socialt arbetskooperativ) om en ” alternativ förmedling för arbete/sysselsättning/studier” för personer med psykiska funktionshinder. Under förstudien skapades även en hemsida www.alternativknutpunkt.se

Resultatet av förstudien var att förmedlingen blev omnämnd i Stockholms stad budget 2005 och 2006.

Socialtjänstnämnden har i budget fått i uppdrag att verka för en förmedling av olika arbets- och sysselsättningstjänster för personer med psykiska funktionshinder. För fullföljandet av detta uppdrag behöver man kartlägga dagens situation, utreda intresse och förutsättningar för en sådan tjänst.

Vilket är problemet/behovet?

”Stadsdelsarrest” vilket innebär att:

- Den enskilde individen får inte själv välja vilken arbetsverksamhet han/hon vill arbeta i.
- Begränsat utbud av arbetsverksamhet inom den egna stadsdelsförvaltningen.

Den nya majoriteten i staden skriver bl a i sin politiska plattform den 2006-10-16:

Behovet av valfrihet och inviduell anpassning, är minst lika stort i socialtjänsten som i andra delar av omsorgen. Den enskildes valfrihet ska stärkas genom att det ska finnas en rik mångfald av aktörer som ägnar sig åt professionellt socialt arbete.

Alla ska ha rätt till samma omsorg och service, oavsett var i staden man bor, staden ska ses som en enhet. Stadsdelsarresten för dagverksamhet avskaffas.

Projektet ”Alternativ förmedling för sysselsättningstjänster för personer med psykiska funktionshinder” är tänkt att synliggöra sysselsättningen i staden, samt kartlägga de permanenta verksamheter som finns i dag.

Mål och avgränsningar

Projektets syfte har varit att enligt riktlinjerna ”Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade”¹ möjliggöra för individen att självständigt eller med stöd, kunna *välja* vilket arbete, sysselsättning eller utbildning man vill ha.

Projektmål

Projektmål har varit att utreda behovet av en alternativförmedling för sysselsättningstjänster och att kunna redovisa för individen på ett enkelt och tydligt sätt vad det finns för olika sorters aktiviteter inom Stockholms Stad och i intresseorganisationernas regi.

Det har också varit en målsättning att ta fram ett förslag till en lättillgänglig förmedling för personer med psykiska funktionshinder.

Delmål

- Att utreda hur individen önskar, styra över valet av arbete, sysselsättning eller utbildning.
- Att utreda hur personalen ser på skapandet av en alternativ förmedling.
- Att utreda de praktiska möjligheterna för en lättillgänglig förmedling ; t ex hur biståndsbedömning ska hanteras.
- Att undersöka hur en kvalitetssäkring av verksamheterna skulle kunna genomföras.
- Att utveckla en hemsida.

Målgrupp för projektresultat

Målgruppen är personer med psykiska funktionshinder, intresse- och brukarorganisationer samt personal inom socialpsykiatri i Stockholms Stad.

Avgränsningar

Projektet har enbart vänt sig till permanenta verksamheter i Stockholms stad samt brukar- och intresseorganisationer.

Projektbeskrivning

Projektet inleddes med att projektledaren besökte ett möte och informerade om uppdraget för enhetschefer inom socialpsykiatri i Stockholms stad, ett informationsbrev skickades även ut till samtliga enhetschefer.

Nästa steg var att boka in ett informationsbesök i varje verksamhet. Närmare 60 st verksamheter är besökta mellan slutet av maj till mitten av oktober. En dialog har förts med

¹ Se bilaga 3, utdrag från Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade

brukare och personal om uppdraget och efter det har det varit frivilligt att fylla i frågeformulären. Ca 300 st svar har inkommit. Sammanställningen av svaren har gjorts efter hand.

En sammanfattning av vad projektet har omfattat:

- Informera enhetschefer vid social psykiatriska enheterna i staden. Det skickades också ut ett informationsbrev² till samma grupp.
- Kartlägga sysselsättnings- och arbetsverksamheter i Stockholms stad samt brukar- och intresseorganisationer.
- Kontakta alla verksamheter att boka in ett informationsbesök för personal och brukare.
- Ta fram ett frågeformulär i samråd med brukare och intresseorganisationer.³
- Besöka 60 verksamheter för att ge information och ha en dialog om projektet samt dela ut frågeformuläret.
- Göra en sammanställning av 300 svar från brukare och personal.
- Redovisa och överlämna projektets resultat till Socialtjänstförvaltningen
- Ta fram ett förslag på en alternativ förmedling.

En styrgrupp har varit kopplad till projektet bestående av:

Roll	Namn	Förvaltning/Avdelning
Styrgruppens ordförande	Tina Heinsoo	Socialtjänstförvaltningen
Projektledare	Eva Elblaus	Socialtjänstförvaltningen
Styrgruppsmedlemmar	Ulla ElvingEkström	IFS
	Lars Norrman	RSMH

Under projektet har styrgruppen träffats tre gånger.

Projektledaren har även deltagit i en tvådagars konferens ” Vem har makten över ditt liv?” som behandlade ämnet empowerment . I samband med denna konferens besöktes även ”Upplysningen” i Göteborg, där man ger information och stöd till den som berörs av psykisk hälsa.

Ett givande besök var med STARTs (Stockholms Arbetsmarknadstjänster) enhetschef. Besöket gav många bra tankar om hur verksamheter kan anpassas efter hur samhället ser ut i dag. Här fanns en del verksamheter som har efterfrågats ute i stadsdelarna både från brukare och personal.

Inom ramen för projektet gjordes även en studieresa till Brisk i Ålesund som driver en 17 veckors motivationskurs i kombination med praktik. Besök gjordes även på stiftelsen KIM-senteret i Trondheim som jobbar både med praktikplatser och arbetsträningplatser i nära

² Se bilaga1 Informationsbrev

³ Se bilaga 2, Frågeformulär

samarbete med RSMH och NAV som är Norges motsvarighet till arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Besöken gav kunskaper om hur hanteringen runt sysselsättningstjänster kan se ut i olika delar av Norge.

Redovisning av projektet skedde den 28 november på Kompetensfondens seminarium ” Gör man något får man ett liv”.

Resultat

Detta kapitel inleds med en berättelse från en aktiv brukare inom RSMH som beskriver sina erfarenheter av socialpsykiatrins arbetsverksamheter.

Jag har som brukare använt mig av olika stadsdelars arbets- och kursverksamheter, under den tid jag uppburit sjukersättning för psykiska funktionshinder.

Min första erfarenhet var en kursverksamhet där jag deltog mestadels i teckning och måleri.

Det var mycket trivsamt och efter några år hjälpte man mig med att knyta kontakt med en träfflokal där jag fick ha min första separata utställning.

Vi flyttning till en annan stadsdel fick jag av snällhet gå kvar ännu en termin på kursstället, efter det fick jag arbeta på snickeri i den nya stadsdelen.

Sedan en tid är jag på ett annat snickeri i en annan stadsdel dit jag nu flyttat.

Genom mitt ideella arbete i brukarrådet och föreningsarbetet (RSMH) har jag både fått insyn i och delgetts andra erfarenheter av kamrater. Det förefaller som om en stor risk med arbetsverksamheter inom socialpsykiatrin är att de mer blir ställen för personalen, som där fullständigt styr och ställer med verksamheten, lokalernas utseende och inredning o s v att trivas i, än det blir för brukargruppen, för vilken verksamheten egentligen skall ha den främsta sociala och psykiska nyttan.

Personalen blir patroniserade, tillrättavisande och i sämsta fall som ett slags vaktpersonal för stadsdelens ”hjon” som skall tilldelas lite sysselsättning, för att inte bara gå och drälla hela dagarna.

Det kan ge en känsla av att psykiatrireformen bl a gav till resultat att man bara flyttade ut ”hispan” i det öppna samhället, men genom att på detta sätt begränsa möjligheter till initiativ och självbestämmande över sin verklighet, är den sociala friheten fort farande nästan lika begränsad. Man styrs av personal och umgås med sina olyckskamrater.

Dessa tendenser kan finnas i mer eller mindre utsträckning på någon slags skala.

Fungerar det bättre kan man känna att man får större medbestämmande och större möjlighet till egen och även kollektiv utveckling och relationen till personalen som vilken kompisrelation som helst under arbets- eller studieliknande former.

Tyvärr dock bara till det tak som ”stadsdelsarresten” sätter.

En annan tendens som finns här och var, är att personalen ibland blir gratisinstallatörer, målare, vaktmästare och allt-i-allo-hantverkare för stadsdelen, utan att det ens finns en brukare närvarande.

Målgruppen glöms bara bort och man samlas i en glad ”kommunalarbetarboogie”, där man fixar och donar i verkstäder med egna och släktingars möbler och maskiner för restaurering och pliktskyldigast ser till att ”hjonen” har något legoarbete att pyssla med.

Ja, det kanske var en elak beskrivning, men tendensen är bara allt för tydlig här och var. Den kan säkert bestyrkas av flera brukare. Alla vackra, men ofta till intet förpliktande, vård- och verksamhetsgarantier till trots.

Denna berättelse sammanfattar några negativa konsekvenser av hur sysselsättningsverksamheter är organiserade för närvarande:

- Att byta stadsdel kan innebära att en utvecklingsprocess kring en för individen lämplig sysselsättning avbryts.
- Avsaknad av individuellt anpassad insats kan för brukaren ge ett intryck av sysselsättning enbart för sakens egen skull, något obligatoriskt man är tvungen att delta i.
- Individens självbestämmande och frihet begränsas på ett sätt som kan skapa en känsla av social förvisning som motverkar en utveckling mot självständighet och integration i samhället.
- Arbetsverksamheter kan få egna mål vad gäller lönsamhet vilket i sin tur kan medföra att brukarsamverkan prioriteras ner och verksamheten mer ger intryck av att mer vara till för personalen.

Hemsida

Ett uppdrag i projektet var att utveckla ett förslag till en användarvänlig hemsida.

En hemsida ger en tydlig bild över vad som finns i staden och kan bli ett bra verktyg för en förmedling att utgå ifrån. Även brukare och personal inom olika myndigheter kan på ett enkelt sätt få en överblick om vad som erbjuds.

Deltagarna i en arbetsverksamhet har erbjudit sig att utarbeta ett förslag på en hemsidesportal där varje verksamhet kan presentera sig själv⁴ En idé som togs fram var att hemsidan utformades som en karta över tunnelbanenätet för att på ett lätt sätt åskådliggöra var de olika verksamheterna ligger www.alternativknutpunkt.se

Variationer av sysselsättningstjänster

I stadens policydokument för insatser till personer med psykiskt funktionshinder sägs bl. a följande.

”Många personer med psykiska störningar saknar arbete eller annan meningsfull sysselsättning. En del har kanske aldrig haft ett arbete och några har inte givits tillfälle att fullfölja grundskolan.

Arbetet skapar en struktur i tillvaron med avgränsade tider och bidrar till att man gör något meningsfullt utanför hemmet. Arbetet bidrar också till en mening med livet, där man kan se

⁴ Se bilaga 5 Förslag till hemsidesportal

den egna insatsen som en del i ett större sammanhang. Det ger möjligheter till kontakter med andra människor och man lär sig samarbeta och utveckla sociala relationer.

Målet för staden är att alla får sysselsättning eller arbete och att den är av god kvalitet, där syftet är att ge alla psykiskt störda möjligheter till verksamhet som är arbete eller har arbetets karaktär.”

I staden beskrivs sysselsättning i form av träfflokaler eller arbetsverksamheter, vid besöken visade det sig finns fler sorters verksamheter som inte passar in under de traditionella benämningarna. Produktionen i dessa verksamheter kan vara:

Snickeri, textil, data, bakning, tillverkning av marmelader, hunddagis, kafé, vaktmästerisysslor, legojobb m m.

Här nedan kommer de olika sorters verksamheter som besökts beskrivas.

Träfflokaler

”Viktigt med träfflokaler, öppna för alla utan biståndsbedömning.

men med anställd personal för trygghet och kontinuitet, stöd och aktiverande. Personalen ska kunna hantera besvärliga besökare och inte välja bort dem.

Till träfflokal kan man gå i förebyggande syfte eller i väntan på åtgärd eller behandling annorstädes så att man inte går ner sig helt. Dit kan man gå utan krav på att vara proper och social om man ej orkar med det. Visst umgänge med andra och/eller lättare aktiviteter skingrar tankebekymmer bättre än att passivt sitta ensam hemma, ta till alkohol eller andra destruktiva beteenden

Man kan hamna i tillfällig kris (t ex skilsmässa, brottsoffer) eller få/ha en kronisk sjukdom /psykiskt och/eller fysiskt)

Man kan sakna arbete av diverse orsaker eller sakna anhöriga/socialt nätverk av olika skäl och därmed sakna mening och sammanhang. (Intresseföreningar och kurser täcker inte behoven)

En träfflokal man ej drar sig för att besöka kan hejda eller minska dyra sjukhusbesök och medicineringar för såväl individ som samhälle samt mänskligt lidande och eventuellt avlastning för anhöriga.”

(En kommentar från en brukare på en träfflokal)

Grundtanken med träfflokaler är att människor som har problem och svårigheter i relation till andra kan här känna sig någorlunda trygga. På ett enkelt sätt kan man komma i kontakt med andra och fylla en funktion både för verksamheten och övriga gäster. Man kan också få vara ifred om man hellre vill det. Viktigt att man som cafégäst blir sedd och känner sig välkommen.

Då det är dags att ta nästa steg försöker vi på olika sätt bistå med stöd ”på vägen” tillbaka ut i samhället. Se bilaga 9

Sysselsättning

I stadens riktlinjer sägs att det ska finnas sysselsättningsverksamheter, där den enskilde kan delta på egna villkor och pröva sig fram till olika aktiviteter. I sysselsättningsverksamheter kan ingå t ex hantverk, kulturaktiviteter, kursverksamhet, fysiska aktiviteter. Deltagandet i sysselsättningsverksamhet är som huvudregel biståndsbedömt. Det förekommer dock också

öppna verksamheter inom intresse- och brukarorganisationerna där det inte krävs ett biståndsbeslut för att närvara.

Sysselsättning är för brukare som har behov att bryta isoleringen och komma hemifrån och utföra någon enklare arbetsuppgift. I verksamheter av detta slag finns inget krav på produktion.

Aktivitetshus, hantverkscafé och kursverksamheter

I dessa verksamheter genomförs kurser på olika nivåer med hjälp av bl a studieförbundet Vuxenskolan och ABF. På många ställen är brukarna med och utformar kurserna. Även här finns det behov av en mötesplats för de som väljer kurser i stället för träfflokalen, den mötesplatsen i dessa verksamheter är vanligast i form av ett kafé.

Arbetsverksamhet

Arbetsverksamheten ska i sin struktur likna en "vanlig" arbetsplats där man har arbetstider, arbetsmöten och liknande. Man kan "använda" verksamheten som led i att skapa struktur i tillvaron. Men det ska främst vara en arbetsträning, där målet kan vara att få ett lönearbete. Utbudet av arbetsverksamheter ska variera och formen ska prövas.

Sociala arbetskooperativ

Ett socialt arbetskooperativ är en fristående förening antingen i form av ekonomisk eller ideell förening. Kooperativet ett starkt stöd från den offentliga sektorn vanligtvis i form av lokalhyra och handledare. Den övriga driften sköter föreningen själv. Se definitionen av sociala arbetskooperativ.⁵

Detta innebär att de fungerar som ett mindre företag och kan då även anställa kooperatörerna i den egna kooperativet. Där anställning finns är de vanligaste anställningsformerna lönebidrag eller de nya trygghetsanställning.

Det finns arbetsverksamheter inom staden som är intresserade att omvandla verksamheten till ett socialt arbetskooperativ. Mandat för detta bör skapas i staden. Denna form av verksamhet är inte så vanlig i Stockholm som i övriga landet.

Mentors praktik (Mentor projektet)

En verksamhet där en handläggare hjälper brukaren att, efter det egna önskemålet, hitta en praktikplats.

Här garanteras endast ett intyg till praktikanten efter avslutad praktik.

⁵ Bilaga 8, Definition av sociala arbetskooperativ.

Denna typ av verksamhet finns endast i två stadsdelar i staden. Kartläggningen visar att det är ett stort behov av praktikplatser och att det bör utvecklas i hela staden.

Handikapporganisationer

IFS och RSMH driver många olika sysselsättningsverksamheter som passar in under ovan nämnda verksamheter.

Ett register över permanenta verksamheter i staden samt handikapporganisationerna presenteras i bilaga ⁶.

Biståndsbedömning

Beslut om arbete/arbetsverksamhet fattas enligt 4 kap 1 § Sol⁷. Samverkan ska vid behov ske med försäkringskassan och andra berörda myndigheter.⁸

Inom dessa verksamheter ser det olika ut när det gäller biståndsbedömningen.

Träfflokal	Ingen biståndsbedömning
Sysselsättning	Biståndsbedömning
Aktivitetshus, Hantverkscafé och Kursverksamhet	Här finns olika varianter. Biståndsbedömning, förenklad biståndsbedömning ⁹ och ingen biståndsbedömning. I dag är det beroende av vilken stadsdel det handlar om.
Arbetsverksamhet	Biståndsbedömning
Sociala arbetskooperativ	Biståndsbedömning
Mentors praktik	Ingen biståndsbedömning
Handikapporganisationer IFS och RSMH	Ingen biståndsbedömning

De flesta tycker att biståndsbedömningen fungerar men att den kan bli smidigare. Problem uppstår oftast när det handlar om verksamheter utanför den egna stadsdelen.

Ett upplevt problem hos brukarna är den korta tid, 3 eller 6 månader, som en del beslut begränsas till. Det medför en oro för brukaren som inte vet vad som händer efter denna tid.

⁶ Bilaga nr 6

⁷ www.socialstyrelsen.se

⁸ Se utdrag från Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade. Bilaga 3

⁹ Exempel på blankett om förenklad biståndsbedömning. Bilaga 7

Frågan om biståndsbedömning för sysselsättningstjänster är central och kräver en mer ingående behandling som ryms inom ramarna för detta projekt.

Redogörelse av alla besök i staden.

De första veckorna gick ut på att ringa alla verksamheter och boka in besök. Besöken i verksamheterna skedde under tiden juni-oktober.

Denna variant av kartläggning och utredning gav intryck av att vara ovanlig för brukarna. Både personal och brukare gav intryck av att vara ovana att bli tillfrågade om synpunkter.

Målgruppen är svår att få delaktig på att de psykiska funktionshindren i sig kan vara hinder, de vågade/orkade inte alltid delta i dialogen som var frivillig. Detta problem togs upp med RSMH och de bekräftade att det ser ut på detta sätt när man vill nå ut med information till denna målgrupp.

Den bästa responsen och mest ifyllda formulär under besöken var mindre verksamheterna mellan 10-15 deltagare. Där var deltagarna trygga och kunde i stor utsträckning ta en aktivt del av informationen och komma med åsikter och synpunkter.

I de större verksamheterna var det svårare men på en del ställen kunde gick det bra att gå runt i verksamhet och prata med dem på plats där de arbetade. Stormöten är ingen bra plats för att informera och föra en dialog med personal och brukare på. Det finns många som inte vågar prata då, men information lämnades om hur man kunde komma i kontakt med projektet. En del intresserade brukare har ringt och pratat om behovet av att få välja fritt efter intresse. Det positiva med alla besöken var att alla var mycket stolta över att få visa upp och berätta den egna verksamheten.

I några stadsdelar medverkade enhetscheferna vid besöken och hade en positiv inställning till att skapa en förmedling med ett ”men” för hur biståndsbedömningen skall lösas. Tyvärr så är detta projekt för kort för att djupare hinna gå in i denna fråga.

Enhetscheferna diskuterade också en aktivitetspeng. Det är ett förslag som kom fram i Kompetensfondens projekt om Gemensam kompetensutveckling socialtjänst och psykiatri. Enligt förslaget följer aktivitetspengen individen men med detta följer problemet med prissättningen för varje plats; sysselsättningen/kurser/sociala kooperativen.

Många arbetsverksamheter var intresserade av att få veta mer om hur man omvandlar den kommunala verksamheten till ett socialt arbetskooperativ. Även lokala grupper inom RSMH är nyfikna på hur man kan gå tillväga.

Vid ett besök på en RSMH lokalförening var på begäran från gruppen en kooperativ rådgivare med från Coompanion (F d KIC) och informerade. Detta resulterade i att de intresserade fortsatte att jobba med sin egen ide om att starta ett socialt arbetskooperativ.

Coompanion har kommunala & statliga medel för kooperativrådgivning och utbildning. För att starta ett socialt arbetskooperativ och lyckas är det viktigt att både deltagare och personal är motiverade till en förändring.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är informerade om projektet och ett första samtal om tankar kring samverkan har inletts.

Frågeformulären

Frågeformulär för brukare

Frågorna runt sysselsättningen i staden var ålder, kön och var man hade sin sysselsättning/arbete/studier:

	Ålder	Kvinna	Man
	18-29	11	8
	30-39	19	20
	40-49	53	45
	50-59	41	26
	60-65	16	11
Bor och har sysselsättning i samma stadsdel		102	61
Sysselsättning i annan stadsdel		38	48

Frågor hur brukare ska kunna välja självständigt:

Hur skulle du vilja hitta arbete/sysselsättning/kurser som passar dig bäst? *Ok med fler svarsalternativ*

	Kvinna	Man
Själv, med hjälp av en hemsida? <i>En svarade med hjälp av en arbetsförmedlare</i>	10	38
Själv, med hjälp av en anhörig?	2	21
Med din biståndsberömmare på stadsdelen? (Komunen)	55	56
Med personal inom psykiatri? (Landsting)	64	48

En brukare skriver : Skulle vilja hitta eller få hjälp /stöd att hitta sysselsättning som känns bra för mig. Viktigast är att någon borde ta mig på allvar. D v s lyssna på mina behov.

Skulle du vilja kunna åka eller ringa till en förmedling /medborgarkontor för att få hjälp med att hitta den verksamhet du är intresserad av?

	Kvinna	Man		Kvinna	Man
Ja	97	92	Nej	27	24

Hur upplever du biståndsbedömningen?

Bra	88	84	Dålig	24	25
------------	----	----	--------------	----	----

43 blanka, en orsak är att på Fountain House är det ingen biståndsbedömning på Nya Verkstan är det förenklad biståndsbedömning. Här känner många brukare inte till vad det handlar om, de vet inte vad en biståndsbedömning är

Hur skulle du önska att biståndbedömningen utfördes?

	Kvinna	Man
Bra som den är nu	74	63
Som en ansökan till stadsdelen där man bor	11	21
En ansökan till verksamheten där du vill börja	52	49

På annat sätt, nämligen

(synpunkter från enskilda brukare)

- Bra med en personlig information.
- Jag vill styra det själv
- En ekonomisk oberoende förmedling för rehabilitering/arbetsträning. Som det är nu så är vissa stadsdelar väldigt obenäga att betala sysselsättning utanför den egna stadsdelen. Det är orättvist.
- En ansökan med behov. Sedan går man genom alternativ för att fylla behoven
- Det skulle vara bra att få information om vad som finns utan att behöva käfta och rota för att komma fram till nåt. Det är många som inte vet att t ex "verkstan" existerar ingen vill informera om det.
- Viktigast att få komma i kontakt med personer som inte har ett "eget intresse" utan intresse av den person som kommer och ber om hjälp. Så man får chans att utvecklas på bästa sätt.

- Någon ny sysselsättning, förmedling för funktionshindrade.
- Uppsökandeverksamhet, information t ex broschyrer, telefon, dataansökan
- Man kan börja fritt på de olika verksamheterna
- Jag vill att biståndsbedömarna skall komma oftare och informera. Svårt att veta vad som är bäst. Ansökan med provperiod typ 1-2 veckor.
- Ingen biståndsbedömning till Träfflokaler. Bort med den!
- Centralt i staden

Om en alternativ förmedling av arbete/sysselsättning/utbildning skulle finnas – Vem skulle äga/vara ansvarig för den?

Stockholms stad	138
Fristående	95

För övrigt framkom det att många vill kunna välja att gå ut på praktik liknande Mentor projektet som är en samverkan mellan Norrmalm och Kungsholmen. Önskemålet var att det skulle finnas ett brett utbud av verksamheter över hela staden så att den enskilde får det han/hon är intresserad av.

Svaren på frågan ”Saknade du någon typ av arbete/sysselsättning/studier?” visade att önskemålen många gånger fanns i någon annan stadsdel i Stockholm. Det finns även olika sorters prioriteringar hos brukarna: De flesta vill komma till en verksamhet som passar in på det egna intresset, vissa har svårt att resa och vill ha en verksamhet nära hemmet och då blir verksamhets inriktning inte lika viktig.

Men det viktigaste var att man som individ önskade bli informerad om allt som finns i Stockholms stad samt inom brukar- och intresseorganisationerna.

Finns det andra saker du tycker skulle finnas i förmedlingen?

På frågan om det finns andra saker som skulle finnas i förmedlingen uttryckte flera att man vill ha personligt hjälp och stöd av olika slag t.ex. att skriv en ansökan, ta kontakt med arbetsgivare och att få kunskap om vad som finns att välja på. Behovet av vägledning, ”coachning” var ett genomgående tema. Någon tyckte att en psykolog skulle finnas bland de anställda. En annan påpekade att det är viktigt med ett förstående bemötande när man är svårt psykiskt sjuk.

Även här var det tydligt att olika personer efterfrågar olika saker från utbildning, arbetsträning, studier, praktikförmedling till ”riktiga” jobb på den öppna arbetsmarknaden.

Några uttalade sig om huvudmannaskap och önskade att förmedlingen skulle vara oberoende, privat eller drivas som ett brukarkooperativ.

Frågeformulär personal

Ålder	Kvinna	Man
18-29	3	
30-39	5	7
40-49	22	7
50-59	24	13
60-65	6	

Alla tyckte att biståndsbedömningen fungerar bra i den egna stadsdelen men mindre bra i kontakt med annan stadsdel. På frågan om man själv har några tankar kring hur biståndsbedömningen kan förenklas och förbättras efterlyste flera samordning mellan stadsdelarna och att brukarna i högre utsträckning ska få välja fritt:

Alla borde fritt kunna få välja var och när de ska delta i en sysselsättning, gå en kurs el liknande, precis som en vanlig fri marknad av arbete och utbildning. Varför ska ett extra "huvud" vara med och tillåta att man får göra det som man själv valt för sin egen utveckling.

Det fanns också synpunkter på att dagens system kan vara kränkande för brukaren och att biståndsbedömarna borde besöka verksamheterna för att få mer kunskap.

Flera efterlyste någon slags system med ”peng” som följer brukaren och kan medföra större valfrihet.

På frågan ” Tycker du att det verkar vara en bra idé om en alternativ förmedling?” Svarade alla ja .

Övriga synpunkter på idén om en alternativ förmedling var; behov av metoder för att mäta kvalitén i verksamheten, hjälp med att marknadsföra verksamheten. Flera efterlyste hjälp med att ordna praktikplatser, ev någon/några personer med det som särskild arbetsuppgift.

Kvalitetssäkring

I frågeformuläret tillfrågades personalen om de kan tänkas jobba med en kvalitetssäkring av verksamheten. Många kunde tänka sig att göra det om man fick information om olika metoder.

Två förslag på metoder som kan användas vid kvalitetssäkring av verksamheter är Brukarrevision och Social redovisning³

Sammanfattande diskussion

Genom att starta en förmedling för sysselsättningstjänster skulle det på sikt bli en kvalitetssäkring av alla verksamheter i staden och yrkesrollen som arbetshandledare /instruktör skulle stärkas. Rapporten presenterar lite längre fram förslag på olika metoder som är genomförbara i alla verksamheter

Efter besöken kan man konstatera att det finns många mycket bra och målinriktade verksamheter i staden. Men det finns dock många små och stora problem över lag i staden som kan lösas.

Det största problemet är organisatoriskt. Genom att se sysselsättningstjänsterna som en gemensam resurs skulle många problem försvinna. Detta skulle gynna både personal och brukare som jobbar i dessa verksamheter.

En viktig aspekt är att alltid ha brukaren i fokus men som chef får man inte glömma att personalen är ett viktigt och avgörande verktyg för att driva en bra verksamhet.

Det är viktigt att bygga nätverk mellan verksamheter och genomföra regelbunden kompetensutveckling för personalen. Det är bra att känna liknande verksamheter och dra nytta av allas erfarenheter för att undvika att uppfinna hjulet på nytt.

Erfarenheten kommer från de seminarier som Kompetensfonden anordnade för personal i Stockholms stads verksamheter och alla besök i träfflokaler och arbetsverksamheter i Stockholms stad, brukar- och intresseorganisationerna.

Projektet visar att det finns ett stort stöd, både hos brukare och personal för en förändring. Att samordna hela utbudet av arbets- och sysselsättningstjänster centralt är önskvärt och att skapa ett lättillgängligt verktyg i form av en hemsida där alla verksamheter finns representerade.

Men skapandet av en alternativ förmedling innebär att flera frågor måste besvaras:

- Vem betalar för driften av förmedlingen?
- Förenklad biståndsbedömning?
- Hur skall prissättningen tillämpas för platserna inom sysselsättningen?
- Studier för denna målgrupp?
- Hur ska samverkan med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan se ut?

³ Se bilaga 4, Kvalitetssäkring genom Brukarrevision och Social redovisning

Förslag

En alternativ förmedlings uppgift skulle vara att hjälpa brukaren utifrån önskemål och behov att hitta rätt arbete/sysselsättning/studier. Ansvar för verksamheterna och biståndsbedömning skulle finnas kvar i respektive stadsdel.

Tanken om en alternativ förmedling är ny och det finns många stora frågor som ännu inte är besvarade. En viktig del i denna process är att skapa en referensgrupp med brukarrepresentanter som har tankar och idéer om hur arbets- och sysselsättningstjänster bäst kan synliggöras för målgruppen.

Till att börja med bör hemsidan utvecklas på ett för brukarna användarvänligt sätt i samverkan med verksamheterna. Under denna tid bör även frågor som rör drift, biståndsbedömning, prissättning och lokalisering av förmedlingsverksamhet m.m. utredas.

Kopplat till förmedlingen bör det finnas en styrgrupp med värdefulla organisationer som gagnar förmedlingens syfte. För att ha en bra förankring hos verksamheterna bör det även finnas två referensgrupper en för personal och en brukargrupp.

Det har även framkommit vid besöken att det kan vara väldigt tidskrävande att söka efter legojobb till den egna verksamheten. Utifrån detta har förslag kommit från många verksamheter att man vill ha hjälp med denna uppgift, förslagsvis då genom förmedlingen.

I en inledningsfas är det bra om Stockholms stad är huvudman för förmedlingen. När förmedlingen börjar hitta sin form kan den övergå till att drivas fristående t ex i kooperativ form.

I Finansborgarrådets förslag till budget för 2007, går det att läsa under ”Insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar”

Utbudet av daglig sysselsättning ska öka. Särskilt ska unga nyinsjuknades behov av och intresse för daglig sysselsättning mötas. Genom ett aktivt samarbete mellan stadens olika verksamheter och organisationer, utbildningsanordnare, näringslivet m .fl. ska möjligheterna till studier, praktik och arbete stärkas.

Stadsdelsnämnderna ska

- Öka utbudet av daglig sysselsättning och stärka den enskildes möjligheter till studier, praktik och arbete, särskilt ska unga nyinsjuknades behov av intresse för daglig sysselsättning mötas.

Måluppfyllelse

Effektmål

Den långsiktiga nyttan/effekten med projektet kan inte mätas inom ramen för projektet. Projektet föreslår permanenta verksamheten samt ett nära samarbete med KSI (Kunskapscentrum för sociala insatser vid psykiska problem).

Projektmål

Projektet har uppfyllt alla mål med undantag för att utreda de praktiska möjligheterna för hur biståndsbedömningen ska hanteras. Frågan visade sig vara för omfattande för att rymmas inom projektets ramar.

Ändringsönskemål och restlista

Projektet har visat att det inte går att genomföra en försöksomgång i ett mindre antal stadsdelar utan att hela staden bör ingå. På detta lämnas inget förslag på en försöksomgång.

Tidsplan

Projektet håller tidsplanen.

Projektbudget

Projektbudgeten var på 250 000 kr var anpassad till projektet.

Arbetsätt

Att projektledaren själv besökt samtliga verksamheter i staden har varit mycket värdefullt. Verksamheterna var inte vana att få besök på detta sätt.

Projektorganisation

Projektorganisationen har inte varit stor och allt har fungerat bra.

Samarbetsformer

Projektet har haft ett mycket nära och bra samarbete med brukarorganisationen RSMH och intresseorganisationen IFS.

Vid behov och önskemål från olika verksamheter har även projektet varit i kontakt med eller hänvisat till Coompanion, Kooperativt utveckling i Stockholms län.

Metoder och verktyg

Lilla Ratten har använts som projektmetod vilket varit både positivt och negativt för projektet på att projektet inte varit så stort och milstolparna tydliga från första början.

Projektdokument och styrning

Projektplanen har varit till stort positivt värde för det fortsatta projektarbetet. Den förankrades på ett bra sätt i projektgruppen och aktivitetslistan i mötesanteckningarna gav god styrning av projektet.